

Advokátka Viktória Hellenbart informuje o spôsobe vládnutia súčasnej slovenskej vlády, aj o vypínaní alternatívnych médií

- CZ24 News | 30. července 2022

SLOVENSKO: Ako by ste porovnali úlohu advokáta v predošlom, socialistickom režime a to, akú úlohu zohráva dnes?

Právnicki v predchádzajúcom režime plnili aj propagandistické úlohy. Ale tomu bol daný aj právny rámec. Ten bol ukotvený v tom, že sa menili principiálne základy fungovania štátu a spoločnosti, napríklad v rokoch 1948-1950. Povedzme v roku 1948, keď ideológia komunistov zvíťazila, museli všetky vzťahy „prekopať“ zhora aj zdola.

V tom vidím teraz diametrálny rozdiel, že v tejto spoločnostismе všetky idey, ktoré presadzovali komunisti, po roku 1989 zavrhlia tvárime sa, že žijeme v slobodnej spoločnosti. Čiže ak sa predtým medzi vysokoškolským právnikom vtípneprehovorilo, že právo vyštuduje každý, koho neprejde električka, platilo aj to, že na právo sa nedostal úplne každý. Dôležité aj rodinné zázemie, ak aj rodič nebol nevyhnutne členom strany – lebo viem, že študovali aj takí, ktorých rodičia neboli straníkmi – ale plus-mínus to muselo byťnavonok ideologickykonformné.

Teraz boli len tak vypnuté niektoré weby, bez odôvodnenia, lebo niečo ohrozujú. Pričom ani to niečo čo ohrozujú, nie je definované. Ale v predchádzajúcom režime bolo definované, čo je v ohrození, čo je v stávke a bola daná jasná deliaca čiara aj geopoliticky, že toto je nový spôsob, akým bude usporiadaná spoločnosť, kde záujem celku je na prvom mieste a individuálne práva súduhodradé. Zabezpečíme, aby každý žil na dôstojnej úrovni, ale za to ten človek obetuje veľkú mieru svojej autonómie. Občan bol pre štát a štát sa mal postarať o blaho všetkých občanov. Ale to malo aj zákonné rámce.

A potom bol ten „slobodný“, „demokratický“ svet na Západe, kde bol individualizmus na prvom mieste a tam štát slúžil len ako pomocník v tom, aby sa tam jedinec realizoval a žil v rámci svojej sféry slobody.

Ale do tej sféry slobody napríklad patrilo aj to, že ste žili možno aj v chudobe, na okraji spoločnosti, nemali ste dosť prostriedkov. Na ospravedlnenie existencie chudobnej vrstvy bez potreby štátnej alebo inej pomoci sa ujal výraz „sociálny darwinizmus“. Podstatou bolo, ste si vy sami na vine tomu, že ste chudobní, lebo sa máte viac snažiť a keď sa nesnažíte, tak vám treba a neúspešným ľuďom nemá zmysel pomáhať.

Zjednodušene povedané tomuto prístupu ponúje ponímanie sveta, že zdroje sú obmedzené a keď nezabezpečíme, aby sa distribuovali rovnomerne, tak potom to nemusí byť len sociálny darwinizmus, ale skôr nihilizmus, keď najbezohľadnejší si uchmatne najviac a všetci ostatní, ktorí sú možno hodnotovo, morálne hlbšie ukotvení, sú láskavejší ľudia, rozdávať sa – tak tí ostatnú úplne na periférii.

Takže neplatí rovnica, že je úplný „lúzer“, a preto nemá majetok a „úspech“. Môže to byť človek s veľkým srdcom, a výsledkom je „za dobrotu na žobrotu“.

Teraz žijeme v totálnom marazme a to v každej oblasti. Najťažšiu úlohu mali advokáti v obdobiach,

kedy saradikálnemenili pomery. My advokáti po roku 1989 sme sa stotožnili s myšlienkou právneho štátu, ústavy, slobody jednotlivca. Napokon advokáti vždy presadzovali aj hodnoty pozitívneho práva, ktoré má každý od narodenia ako právo na život, dôstojné zaobchádzanie s človekom podobne. Takéto právo tu je, aj mimo toho, či ide o písaný alebo nepísaný zákon. Je to súčasne aj filozofická kategória, ktorej by samali zastávať hlavne advokáti.

A teraz, po 30 rokoch, kedy máme písané alebo zaužívané pravidlá, rozhodnutiami súdov potvrdené princípy a držíme sa ich, ale už sme nepohodlní pre súčasnú politickú špičku lebo tá už má inú predstavu o usporiadaní sveta. Lenže súčasné elity chcú aj to, aby sa zachovalo zdanie demokracie. A preto sa stupňuje nenávisť k advokátom. Lebo vy, ako advokát tým, že poukazujete na to, že niečo je v rozpore s demokraciou, kazíte ich zámer v tom, že búrate zdanie demokracie. Lebo teraz na rozdiel od komunistov chcú politici robiť všetko pod rúškom demokracie.

Komunisti sa o to nesnažili, nezavádzali demokraciu, ale režim, kde bude všetkým lepšie. A teraz sa to deje pod rúškom: „vy ste všetci slobodní, všetci máte právo sa vyjadrovať, všetko je dokonalé „iba zopár zlých ľudí tu šíri nepravdivé informácie“.

Spomínali ste to blokovanie webov a hovorili ste aj o socialistickom systéme práva. Komunisti boli pri moci sami. Celú legislatívu si mohli pokojne naplánovať, premyslieť. Ale konkrétne ten zákon na blokovanie tých webov bol prijatý vlastne zo dňa na deň. Začala sa invázia na Ukrajinu, okamžite prišla myšlienka, že treba blokovať weby, lebo je tu nejaká propaganda, veľmi rýchlo to bolo prijaté, ako keby ušité rýchlou ihlou. Ja by som sa spýtal, či tu nevidíte aj tento rozdiel, ktorý tu vidím ja. Komunisti mali aj odborné kapacity, premysleli si tú legislatívu, ktorá samozrejme z dnešného pohľadu nebola dobrá, ale postupne ju zavádzali. Kým tu vidíme skôr nejaký ad hoc prístup - trebárs aj v tom, ako bol prijatý tento zákon. Ako teda vidíte spôsob prijímania legislatívy za tejto vlády aj v súvislosti s týmto zákonom a ako vnímate tento samotný zákon?

Spôsob prijímania zákonov za tejto vlády sa vyznačuje tým, že sa systematicky a bezohľadne porušuje zákon o legislatívnom procese. Ale úplne bezohľadne! Myslím si, že už aj bez začervenania, bez zahanbenia, bez všetkého.

Symptomatické je to, že tieto praktiky sa vyčítali predchádzajúcim koalíciám, predchádzajúcej vláde, Smeru a tým stranám, čo boli v koalícii, pretože aj tam sa účelovo vyskytovali. Ale nie je pravda, že to nebolo podrobované kritike, bolo to podrobované. Ale také masívne porušovanie zásad legislatívneho procesu a používanie lži ako pracovnej metódy, to som tu ja ešte nezaznamenala, ako to sledujem. A pritom aj v minulosti sa vyskytovali škandalózne veci.

Táto vláda zneužila situáciu, ktorá vznikla s covidom, s tými obmedzeniami, a tak si zjednodušovala prístup k legislatívnemu procesu, ale nespájala by som to len s tým. Mám pocit, že odkedy sa ujali vlády, tak boli primárne nastavení tak, že sa s nikým baviť nebudú.

Pretože ešte nebol covid, ešte sa v podstate nič také nedialo a už tam boli zaujímavé signály zo všetkých oblastí. Advokáti, justícia, ale aj školstvo, verejné obstarávanie alebo stavebné predpisy, samosprávy či odborové zväzy, zdravotníci - každý vravel, že títo sa s nami vôbec nebavia!

Takže tu vznikla taká partiavyvolených, ktorá sa ako keby vymedzila voči zvyšku spoločnosti. A to tu predtým nebolo. Ako keby ostrakizovala celú spoločnosť, že vy ste tí zlí, lebo ste možno volili Smer alebo ktovie čo, hoci zabudli, že spoločnosť, ktorú ostrakizujú, ich vyniesla do kresiel, v ktorých sedia. Vyhrali voľby a zrazu sa celej spoločnosti otočili chrbtom a začala sa určitá, až by som povedala, paranoidná schéma moci. Vôbec sa s nikým nebavili, lebo čo keď ten je za Smer, alebo čo keď ten je za toho, či onoho.

Viem, že mnohí kolegovia, mnohí odborníci z brandže, ktorí sadomnievali, že dochádza k zmene politickej kultúry, lebo sa to sľubovalo pred voľbami a že niektoré chybné veci, ktoré boli, napravíme, ponúkali spoluprácu, mali vystretú ruku, podme, zmeňme to! Ale zostali sklamaní, že dokonca začali byť vnímaní veľmi negatívne, až nepriateľsky.

A potom sa k tomu pridružila „nová“ rétorika tejto vlády voči občanom – nie voči opozícii, na to sme boli zvyknutí – taká, ktorá občanov znevažuje a uráža. Či to bolo v súvislosti s korunou alebo aj v súvislosti s akýmkoľvek opatrením, oni si vytvorili svoj „klub pravoverných a jediných správnych“ a všetci ostatní, aj vedci a odborníci, boli vylúčení z odbornej diskusie a postupne onálepkovaní ako tí menejcenní, hlúpejší, nevzdelaní, ruskí trollovia a propagandisti.

A toto všetko sa začalo dávno predtým, než to vyústilo do prijatia zákona, ktorý bol pred niekoľkými mesiacmi prijatý a zasiahol do slobody slova a médií. Preto si myslím, že vojnový konflikt na Ukrajine bola len zámienka, pretože toto sa nakopávalo už predtým, už sa to chystalo. Začalo sa to s covidom, už tam boli kritizovaní určití ľudia, odborníci, ktorí nemali celkom totožný názor na spôsob liečby či pôvod vírusu a tak ďalej. Ale útočí sa aj na vlastných voličov a sympatizantov.

Mám pocit, hoci som nežila v tých dobách, len z literatúry, že rétorika, ktorú šíрили komunisti voči tým, ktorí s nimi sympatizovali, voči občanom, nebola nepriateľská, ako je teraz vo všeobecnosti. Možno, v úvode, začiatkom 50. rokov, lebo tam bola aj potreba zastrašiť celú spoločnosť, to bolo tesne po vojne, na to netreba zabudnúť. Ľudia boli vtedy zdecimovaní z ničivej druhej svetovej vojny a keď ľudia vidia veľa vraždenia, tak aj zhrbnú. Čiže tie spoločenské pomery boli iné.

Pokiaľ ide o vypínanie webov a ako sa začal aplikovať ten zákon – treba jasne povedať, že to je predpis prijatý úplne v rozpore s Ústavou SR, tam nie je o čom diskutovať! Vy ste mi do tematických okruhov rozhovoru napísali, že o tom sa bude ešte veľa odborne písať. Na to vám poviem: čo sa k tomu má čo písať odborné? To je jednoducho hrubý zásah do princípov právneho štátu a základov demokracie! Ak chceme mať funkčnú ústavu, tak ju musíme rešpektovať. Inak ju nezachránime. Ak ju my budeme zachraňovať tým, že budeme v odborných článkoch odôvodňovať nejaký hrubý zásah, tak vlastne len legitimizujeme ten zásah, lebo ho robíme akože prijateľným, lebo sa dá nejakou odbornou odôvodniť.

No podľa mňa, sa toto nijako právne odôvodniť nedá. Je to v rozpore s ústavou, v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, z čoho môžeme vyvodiť, že je to aj v príkrom rozpore s Dohovorom o ľudských právach. Ukázať verejnosti, že médium odpojíte bez možnosti dozvedieť sa dôvody, prečo je médium odpojené, je ráznym vykročením k totalitnému režimu.

Pritom sú to notoricky známe veci, že ak je kvôli verejnému poriadku alebo inému dôležitému verejnému záujmu potrebné odstránenie článku, názoru, filmu či podcastu, ktorý – nevhodný obsah – musíte dostať možnosť hozmeniť, sám urobiť ten zásah, stiahnuť to z obehu, musí vám byť vysvetlené, aký je v tom problém a keď to neurobíte, tak sa odstráni konkrétny nevhodný obsah. Ale nie celé médium.

To už všetci vieme, že to nijako nesúvisí s ochranou verejného priestoru, je to hrubo použitý nástroj politického boja. O nič iné tam nejde, netreba tam dávať žiadne iné nálepky. Tu nie je snaha odstrániť len nevhodnú myšlienku, potrebné je odstrániť mysliteľa a zastrašiť ostatných.

Keď sa to prijalo, kritici vraveli, že teraz je to len na tri mesiace, ale je to len finta, a bude to nadhlo, alebo natrvalo, že to je len taká zástierka, aby to prešlo. Aby sa utlmili kritické hlasy, že je to extrémny zásah, nužsa povedalo, že to je len dočasné. A tým pádom si ľudia povedia, že to vlastne chvíľu môžeme strpieť.

Poučenie je: ani na minútu nesmieme strpieť žiadny hrubý zásah do ústavy, pretože keď už to strpíte na chvíľu, strpíte to navždy.

Ale vychádzajme z toho, že sa to predĺži alebo to ostane takto. Odpoja všetkých opozičných politikov, weby, ktoré im dávajú priestor, aby sa vyjadrovali.

Mimochodom, kto kedy povedal, čo je hlavný a čo je vedľajší prúd? Podľa mojich poznatkov tí, čo sa vyhlasujú za hlavný prúd, majú podporu menšiny. Ale dostávajú väčší priestor v médiách a vytvárajú dojem, že sú väčšinou. Hoci pravda je taká, že väčšinou je ten druhý názorový prúd, ktorý však nedostáva toľko priestoru a tým pádom sa javí, že zaniká.

Ale to nie je pravda – väčšina si myslí približne to, čo tie weby, ktoré boli odpojené alebo vypnuté, ale tí musia byť zablokovaní, pretože keby dostali rovnaký priestor, tak by sa celá spoločnosť dozvedela, že názorová väčšina nie je tam, kde to o sebe vyhlasujú. Dojem väčšinového názoru sa snažia udržať na svojej strane aj tým, že vyhlásili samých seba, že „my sme tí správni a jediní a vy ste tí hlúpi a konšpirační“, a tak odradiť ľudí, aby si mysleli niečo iné.

Ale z hľadiska politiky som to vnímala tak, že tí „hlúpi, konšpirační a zlí“ s nálepkami typu „dezoláti“ – len tí dávali priestor opozičným politikom, zatiaľ čo médiá hlavného prúdu, ktoré sa hrdia tým, že ako jediné dodržiavajú štandardy žurnalistiky, ich vlastne vôbec nedodržiavajú, pretože vôbec nedávajú priestor na vyjadrenie aj druhej strane. Zverejňujú len svoj názor na vec a tým pádom ukázali, že nie sú žurnalistami, ale propagandistami. Ale ľudia to vidia, lebo je to jasné a ani to neskrývajú.

Opoziční politici potom dostávali priestor len v „tých druhých alebo druhoradých“ médiách, za čo tieto médiá zaplatili životom. Boli odstavené, zničené, nielen jeden článok, ale všetko, lebo je odstavená platforma. Zbúrali sme tribúnu, na ktorej môžu vystupovať naši oponenti. Tým pádom sme tu len my, všetko máme v rukách, hlasno kričíme a myslíme si, že máme pravdu.

Tí, čo sa vyhlásili za väčšinu sa tvária, že nevidia, že sú stále menej akceptovaní so svojimi názormi. Ale to, že musia používať čoraz brutálnejšie metódy na umlčanie všetkých ostatných je dôkazom o tom, že to dobre vedia.

Lenže brutálne metódy sa nakoniec vždy obrátili voči tomu, kto ich využíva – na to je milión dôkazov z histórie, hoci do toho času sa napácha mnoho zla. Ale teraz ma zaujíma sled udalostí- vypnete všetkých, už ste vypli a ešte len idete vypnúť. Už si nikto ani nepípne. Dobré, teraz zostali štyria vo vládnej koalícii. Oni sami majú taký nenávisťný slovník jeden voči druhému, že sa im nevyrovnajú ani vypnuté médiá. Keď ostanú sami proti sebe, koho vypnú, kto bude spomedzi nich samých nasledovať?

Ich vlastné správanie ich v očiach verejnosti oberá o autoritu. Ani opoziční politici ich tak tvrdo, bezohľadne a zlomyselne neatakovali, ako sa atakujú oni sami.

Opozičné vyjadrenia, keď sú aj tvrdé, sú aj pochopiteľné, lebo idú z opačnej strany tribúny a z inej strany poslaneckej lavice. Ale v ich kritike som zachytila aj vecné tóny. Zatiaľ čo koalíční politici sa napádajú tak, že tam zachytávam len spodné, zákerné prúdy. Ako keď sa bez hanby vulgárne ruve o jednu kosť a nezáleží vám na tom, aký dojem pritom zanechávate.

Už aj tie médiá, ktoré chcú byť lojálne voči vláde, majú problémy písať. Oni sa radi označujú za strážnych psov demokracie, ale nerozumejú ani len podstate slobody slova, o iných demokratických inštitútoch ani nehovoriac. Symptomatické prežurnalistiku hlavného prúdu, a nielen na Slovensku, je, že oni si myslia, že keď niečo napíše Jožko Mrkvička jedného média hlavného prúdu, a odvolá sa na Ďurka, Ferka z iného média, ktorí napíšu v ten istý deň to isté, vytvorí dojem, ktorému čitateľ uverí,

že je to naozaj tak a potvrdené z viacerých zdrojov. Sme svedkami toho, že na čitateľov to funguje len dočasne, a preto je treba iné hlasy natvrdo umlčať.

Oni sa ešte odvolajú na také spriaznené odborné authority, ktoré im potvrdia to, čo oni hovoria.

Ale nič to nemení na tom, že to je tá jedna malá skupina ľudí, ktorí si sami vytvorili bubliny. Teraz je to u nich populárne, názorové bubliny. A oni samozrejme obviňujú druhých, že sú v bubline, ale neuvedomujú si, že oni tie bubliny stvorili. Tie množiny, my sme v jednej, vy ste v druhej. A skúste sa dvaja objasniť a priblížiť, keď obaja máte tú veľkú bublinu na hlave. Takto nás rozdeľujú a stavajú proti sebe!

Musíte byť buď v jednej bubline alebo v druhej, tretia cesta nie je. A toto robia a tvária sa, keď si udelia akékoľvek svetové ceny – to je ďalšia populárna metóda propagandy – že verejnosť presvedčia o tom, že oni sú tí jediní správni, najlepší, najmúdrejší a najviac uznávaní. Výsledkom je, že ľudia prestávajú veriť aj hodnote a významu tých ocenení. Devalvovali.

Je tu teda napätie medzi dvomi táborami a ešte ste presne spomínali aj tú rétoriku vládnej koalície, ktorá je niekedy naozaj až taká urážlivá a dehonestujúca. Ako však riešiť toto napätie? Je tu vláda s obrovskou nedôverou spoločnosti voči nej. A sú to široké vrstvy spoločnosti, ktoré stoja proti tejto vláde, školskí odborári, ZMOS, ktorý tiež prešiel do štrajkovej pohotovosti. Dlhý by sme vedeli vymenovávať, kto všetko patrí k tým nespokojným skupinám v spoločnosti. Mali sme tu pokus o nejaký ventil, ktorým malo byť referendum o predčasných voľbách. Toto nevyšlo, vieme ako sa zachoval či už ústavný súd alebo aj pani prezidentka. Ľudia sa nemohli takto vyjadriť, aj keď tu bola masívna nespokojnosť. Ak je tu takéto napätie medzi tým, čo môžeme nazvať nejakou menšinou a väčšinou v spoločnosti, ako to môže dopadnúť? A ešte podotázka: Hovoríte o takomto správaní sa vládno-koaličnej väčšiny, ktorá je v parlamente, aj v súvislosti s tým legislatívnym procesom, v súvislosti s tým neakceptovaním druhého názoru odbornej verejnosti. Ako toto vníma odborná právna verejnosť? Máte pocit, že sa dostatočne voči takýmto praktikám a takýmto názorom ozývajú?

Dali ste mi viacero otázok. Tak možno k tomu začiatku, ako to dopadne, táto nespokojnosť. Tam by som odpovedala tak: Nemôže to dobre dopadnúť. Pretože už zašli tak ďaleko pri presadzovaní hrubej sily a bezohľadnej moci, tí, ktorí tam sú, že sa každým krokom dostávajú stále hlbšie do slepej uličky, že niet cesty späť.

Viete, keď veľa naklamete, potom sa na vás hromadí veľa dôkazov. Tak aj ten pud sebazáchovy vás vedie k tomu, že musíte zametať a zametať, lebo sa bojíte, že bude zle. No a keď ste pri moci, máte k dispozícii hrubú silu – políciu, vojakov, geopolitiku, spojencov zo zahraničia, kadečo – aby ste si zachránili kožu. Aby ste sa vyhli zodpovednosti, ktorá je hrozná, za to, čo tie vaše kroky v spoločnosti narobia.

Takže, ak to má takto pokračovať, tak si myslím, že na legitimizáciu nezákonných krokov a zakrytie šírenia otvorených lží, nebude stačiť len umlčanie protivníkov, že nedostanú priestor sa ozývať a kritizovať. Nebude stačiť, že všetkým zalepia ústa. Bude potrebné protivníkov zastrašiť aj hrubšou silou, väzením a inými verejnými prániermi a už sa to deje.

Jediný falošný dojem z týchto opatrení majú tí, ktorí sú pri moci. „Sme tí najlepší, lebo nikto nás nekritizuje“ Tým pádom, keď umlčíte kritikov, vy lepšie robíte nezačnete, tak musíte zastrašiť aj ostatných hrubou silou. Tak ideme zatýkať, zatvárať. Ale demokrat nevládne za pomoci strachu, tak vládnu tyrani.

Koho treba zatvárať? Tých, ktorí by vám efektívne mohli robiť problémy. To sú novinári, ktorí dajú priestor, kritizujú, sledujú dianie a ovplyvňujú verejnú mienku, to sú opoziční politici, to jesúdna moc ako ďalší z pilierov moci v štáte, ktorá môže zasiahnuť do porušovania práva a môže sa usilovať chrániť zvyšky materiálneho právneho štátu. Tú treba nevyhnutne zastaviť alebo vystrašiť alebo podriaďiť výkonnej moci.

Či už ekonomicky, že sudcom nepridelím finančné prostriedky, či ich destabilizujem povedzme takou reformou, ktorá vyvoláva nepokoje, či personálne dosadím sebe lojálnych sudcov, ktorí z pozície predsedov súdov budú vstupovať do nezávislosti rozhodovania tých ostatných alebo jednoducho navodím spoločenskú atmosféru strachu, ktorému najlepšie rozumejú tí, ktorí sú v praxi. A prirodzene mimoriadne nepohodlní sú advokáti, tí boli pre každú totalitu prví na muške.

My, ktorí pracujeme s dôkazmi, so súdnymi procesmi, sme pri tom, najlepšie vieme, ako ľahko viete na základe vykonštruovaných dôkazov odsúdiť nepohodlného človeka. My to vieme lepšie ako bežný občan, ktorý sa s tým nikdy nestretol a má väčšie ilúzie o tom, ako moc funguje a nevie ako môže byť zneužitá.

No a toto všetko spolu vytvára tzv. chilling effect. Na všetky skupiny, ktoré by chceli kritizovať a kritizujú. A to je asi aj odpoveď na otázku, že ako veľmi nahlas sa ozýva odborná verejnosť. Ona sa podľa mňa snaží ozývať dosť. Lebo nikdy predtým som si nevšimla, že by sa tak aktivizovali kolegovia na rôznych platformách, každý vo svojom prostredí, kde pracuje a že sa aj vyjadri verejne, aj takí, ktorí si doposiaľ len robili svoju prácu verejne sa nevyjadrovali. Ale aj tak sa aktivizujú a čo je nebezpečnejšie pre túto moc, aj spôsobmi, ktoré nevidieť. Nepoučili sa od komunistov. Keď spoločnosť vedela, že nemôže otvorene hovoriť, o to intenzívnejšie sa šírili tie debaty skrytým spôsobom. Až vládna moc úplne stratila kontrolu nad tým, čo sa v spoločnosti deje.

A toto sa stáva aj tejto moci. A čím je slabšia, tým je agresívnejšia a nebezpečnejšia. Ona možno vníma, že stráca kontrolu a opiera sa aj o pomoc zo zahraničia, žiada pri nedemokratických zásahoch o podporu kongresmanov z USA.

To hlavná, superbublina ostane v ohlušujúcom tichu, lebo počúvajú len samých seba, ale nevedia čo sa okolo nich deje. A tým, že si udelia sto cien, vlastne spôsobia to, že ľudia začnú opovrhovať aj oceneniami. Výsledkom môže byť úplná strata úcty k autorite a anarchia.

Tí, ktorí nám tu vytvárajú túto atmosféru a akože mienku a čo nás ženú nejakým smerom, to je v skutočnosti malá skupina ľudí, ktorá je izolovaná od spoločenskej reality, ktorá tu prevažne je. A pre nich, keďže si myslia, že sú vysoko nad nami, sa my ostatní javíme takí malinkí a bezvýznamní, že skoro ani nemajú strach z toho, že sú v menšine. Lebo majú skreslené videnie sveta.

Lenže - hovorili ste o tých nespokojných skupinách. Veď bez zdravotníkov, poľnohospodárov, pedagógov, bez tých „mravčekov“ spoločnosť nebude fungovať. Keď pekári nenapečú chlieb, tak sa ani „panstvo“ nenaje. V tomto strácajú kontakt s realitou. A keď doženú ľudí do krajnosti, že už nemáte čo stratiť, tak potom tým najviac neutrpia oni, ale celá spoločnosť sa rozpadne. Všetci tým budeme trpieť.

A vždy to tak bolo a asi to tak bude. Ja som nechápala historicky, keď som čítala fakty o prvom slovenskom štáte, o fašizme, keď nastupoval k moci, že ako to vôbec mohlo byť, že tí ľudia strpeli také zákony. Takú degradáciu židov a všetky tie veci - ako to je možné, že naši predkovia, starí rodičia, tu žili na tomto priestore a čo spáchali, alebo strpeli, aby sa páchalo!

A teraz začínam trochu chápať, ako to vlastne bolo. Tak ako dnes. Je to kombinácia zastrášovania a hrubej sily, človek sa bojí, že keď niečo neodsúdi alebo naopak odsúdi, bude zaradený do nesprávnej

skupiny. A vtedy tiež nešlo o väčšinu. A tiež menšina dokázala ovládať väčšinu. A toto je zase tu.

Nie som veľký optimista, pretože tendencie, o ktorých sa tu rozprávame, že sú na Slovensku, sú všade vo svete. V „civilizovanom“ svete, na Západe, na ktorý s úžasomhľadí tzv. „tretí svet“, ktorým západná civilizácia opovrhovala už len v tom označení. „Tretí svet“, „im musíme vyvážať tú demokraciu, lebo oni sú tam takí chudačkovia“ – bez toho, že by sme mali nejakú pokornú snahu spoznať ich kultúru a históriu. Lebo ich kultúra a spoločenské vzťahy vôbec nie sú také zaostané a na takej úrovni, ako ich podáva Západ.

A pravdou je, že tí teraz nechápu, ako rýchlo sme sa vzdali – povedzme aj Európska únia a Slovensko – štandardov, ktoré sme vyvážali, a ktorým oni uverili, že u nás platia. Sloboda slova, sloboda a demokracia, voľby, referendá – zrazu nič neplatí, zrazu my sme tí najmenej demokratickí. Čo sa týka napríklad aj slobody médií. Ešte tie zahraničné médiá z moslimského a arabského sveta alebo z Indie alebo z Číny, ktorou opovrhujeme, ony sledujú dianie s väčším nadhľadom, lebo nie sú súčasťou západného hlavného prúdu a jeho propagandistickej pavučiny. Možno majú svoju, ale jej ignorovaním sme nevyhrali. Môžeme sa tváriť, že oni sú takí a hentakí, ale faktom je, že nás prevyšujú počtom.

V tom je prejav našej arogancie a neschopnosti a nezájmu objektívne posúdiť veci, že sa tvárime ako veľkí, hoci nie sme. Nemáme na to počet obyvateľov, ekonomickú silu, nemáme na to už pomaly nič. Čiže, celé sa to rozsypalo a obdiv k západnej civilizácii kvôli hodnotám sa vytratil, lebo my prezentujeme celému svetu, že hodnoty boli ukotvené na pokryteckom základe. Prešlo pár mesiacov a Európa sa obrátila chrbtom k slobode slova, uráža vlastných občanov, delí ich na občanov prvej a druhej kategórie, nemá suverenitu a v zahraničnej politike sa správa neslušne a agresívne.

Preto si myslím, že to, čo my tu rozoberáme, nie je len izolovaný slovenský problém. Problém Slovenska a našich politikov je ten – a vždy bude – že my sme veľmi malá krajina na to, aby sme mohli mať úplnú samostatnosť. Sme odkázaní na ostatných. A keď sa Európa odvrátila od hodnôt, povedzme aj od ľudského dohovoru či slobody slova, tak aj Slovensko sa odvráti veľmi ľahko, a keby aj nechcelo, bude čeliť tlaku, ako to vidíme na našich susedoch.

My máme na Slovensku problém s právnym štátom. Ako správne hovoríte, to je súčasťou problému, ktorý je na celom Západe. Na koho sa ale potom my na Slovensku môžeme obrátiť? Podpredseda parlamentu za opozíciu, pán Blanár v mojom nedávnom rozhovore konštatoval, že s právnym štátom je väčší problém na Slovensku než dajme tomu v Poľsku a Maďarsku. Ale keď si zoberieme tú optiku vedenia Európskej únie, stále sa poukazuje len na chyby v Poľsku a v Maďarsku. To, že tu na Slovensku máme naozaj zásadné pošliapavanie práva, to ako keby z toho Bruselu vôbec nebolo vidno. Ako by ste toto okomentovali? Na koho sa my ako Slováci, či už ako odborná verejnosť alebo aj ako občania, môžeme v tomto prípade obrátiť?

Z tohto, ako ste to Vy zhrnuli, vyplýva jedna vec. Sedliackym rozumom. Ak je u nás väčší problém s porušovaním zásad právneho štátu ako v susedných dvoch krajinách, ale u nás sú pri moci liberálne politické prúdy, a vidíme, že Európska únia u nás prižmuruje oko, ale nie je tolerantná u susedov, kde sú pri moci konzervatívne politické subjekty, z toho vyplýva jediné. Je úplne jedno, aký je právny štát, aká je kvalita, aká je úroveň ľudských práv a slobôd v štáte. Hlavne, že sú pri moci tí správni.

Nič iné si z toho vyvodiť neviete. Lebo tam vidíte dvojaký meter. A evidentne si to potom premostíte do záujmov jednotlivých myšlienkových prúdov, ktoré sa podporujú, a ktoré sú tie správne. Tak ako to bolo za komunistov – to je „správne“ myslenie, to je dobré. Nevadí, keď aj niektorých popravíš, lebo je to v záujme dobrej myšlienky.

Mne to veľmi pripomína toto. Nevadí, že na Slovensku „popravíte“ slobodu médií, pozatvárate opozičných politikov, urobíte rôzne „harakiri“ v aplikácii práva a máte tu špeciálny súd, ktorý to rieši a špeciálnu partiu, ktorá je na to určená, lebo vy nám v Európe pomáhate presadiť myšlienku povedzme liberalizmu alebo nejakú inú, ktorú my si želáme presadiť všade, aby bola dominantná, a potom účel svätí prostriedky.

Ale Maďarsko sa proti určitým myšlienkam postavilo a chce si zachovať svoj pôvodný kultúrny myšlienkový rámec, rovnako ako Poľsko, tak tých budeme ohovárať, tam budeme problémy nafukovať. Hoci tie problémy sú možno rovnaké alebo podobné. Už teraz nie, boli predtým. Teraz už určite my vedíme prím v bezohľadnom porušovaní nielen individuálnych ľudských práv. Ale stále sa tu prižmuruje oko, lebo Slovensko poslušne plní nejaké úlohy, ktoré mu diktuje zahraničie.

My ako západná civilizácia sme svetu vyslali jasný signál – aj na Slovensku to vidno – že ľudské práva až tak vážne neberieme. To je len pekný plagát, ktorý láka. Ale hlavne ich exportom chceme presadiť svoje mocenské a ekonomické ciele.

Aká je obrana proti tomu? Obrana je – môžeme to vidieť na príklade Maďarska – silná občianska spoločnosť, ľudia. Lebo bez nás, bez tých jednotlivcov, bez tých „mravčiek“ neexistuje štát, nie sú dane, nie je nič.

Napríklad Maďari sa postavili vo voľbách za hodnoty. Za hodnoty kresťanskej kultúry, tradičnej rodiny, a boli to aj protivojnové voľby, že sa nechceli zapojiť do vojnového konfliktu, zatiaľ čo tí opoziční progresívni, liberálni politici hovorili „bojujme, zapojíme sa“.

Myslím si, že ani nám na Slovensku nikto na svete nepomôže, ak sa sami vzdáme svojej suverenity, svojho zdravého rozumu, svojho spôsobu života, aký tu máme.

Pretože ja sa nechystám emigrovať zo Slovenska, ani netúžim žiť vo veľkomeste, chcem ostať tu, kde celý život som. A želám si, aby napríklad tu v Lučenci, boli dobré životné podmienky pre ľudí, ktorých životným cieľom je prežiť pekný, rodinný, normálny, jednoduchý život.

A väčšina ľudí si želá práve toto. Väčšina ľudí si neželá byť v Bratislave. Väčšina ľudí si želá byť v tom regióne, kde žijú a vyrástli, kde majú korene, kde sa im páči, je tam krásna príroda – len keby tam mali pracovné príležitosti a mohli si tam založiť rodinu. A toto je základ!

Ale politici, ktorí zrádzajú naše národné záujmy, lebo sa pozerajú na Západ alebo niekde inde, ktorí ho obdivujú a chcú tam žiť, tým sa ľahko odkopne tento štát, lebo v ňom nevidia svoju budúcnosť.

Lenže toto si musia uvedomiť ľudia, že keď vidia svoju budúcnosť tu, tak nemôžu dovoliť, aby sa tento štát stal neobývateľným miestom. A nepočítať s tým, že sa ich politici budú pýtať na názor. Nebudú.

Hovorili ste o tom, ako sa Európskej únii nepozdáva práve tá ideológia. Že jednoducho Európska únia je naladená skôr liberálne, tak Európska komisia, ako aj väčšina v Európskom parlamente. Ale Maďari a Poliaci sa snažia presadzovať isté konzervatívne videnie sveta. Na Slovensku máme takú vládu, akú máme, ale v budúcnosti tu bude zase iná vláda. Ale vidíme, že väčšina Slovenska inklinuje tiež skôr k tým konzervatívnym hodnotám. Chcem sa spýtať, či má Európska únia nejakú budúcnosť, či môže takáto Európska únia vydržať v nejakej takej podobe, v akej je teraz, keď vidíme, čo sa deje, keď sa dostane k moci v niektorej krajine taká vláda, ako je tá Orbánova alebo tá v Poľsku, ktorá presadzuje konzervatívne názory. Veď predsa vieme, že minimálne tu v strednej Európe sú konzervatívne názory, myslím si, stále ešte väčšími zakorenené, než tie liberálne. Môže za takýchto okolností Európska únia vydržať?

Ja ako to sledujem povedzme aj na platforme vojnového konfliktu na Ukrajine, došlo k radikálnemu zhoršeniu vzťahov aj medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ. Nielen kvôli svetonázorom. Lebo tak ako konzervatívny názor je svetonázorom a hodnotou, tak aj liberálny. Všetky patria do demokratického boja a z nich sa vytvorí príjemná, slobodná spoločnosť, ktorú sme si zidealizovali, ale aj u nás začala mať aj dobré prvky spoločnosti, kde sa nám dobre žije a kde každý má „to svoje“.

A teraz sa nám zase vnucuje, aby nebolavariabilita názorov, ale aby tu boli len liberáli. A z toho je veľké napätie. To je jedna vec, ktorá je v rámci únie. Ale druhá vec je, že tieto dva názorové prúdy sú konfrontované s prebiehajúcim vojenským konfliktom a tam dochádza k závažnému narušovaniu vzťahov, ako keď sa rozhádáte v rodine. Jednak sú tu sankcie. Niektoré štáty to zlikviduje, iné štáty sú v pohode, lebo si hovoria, že majú alternatívne zdroje.

Aleúnia ako projekt, ktorý bol možno niekedy dobrý, sa už dlhé roky veľmi kazil. Ešte pred týmto konfliktom – lebo prechádzal do vlády servilných a sebestredných úradníckov, do vlády ľudí odstrihnutých od reality, a aj dobré myšlienky zožral moloch byrokracie.

Teraz sa to len vyhrotilo – prirovnala by som to k tomu, že až keď príde povedzme zemetrasenie, zistíte pevnosť stavby. No a teraz prišlo zemetrasenie – konflikt na Ukrajine, kríza. Aj covid. A zisťujeme, že budova až taká pevná nie je.

Úplne sme sa vzdali hodnôt, tolerujeme potláčanie ľudských práv. A to spolu súvisí! Lebo keď tolerujeme potláčanie ľudských práv v jednotlivom členskom štáte, ľahko sa stane, že sa tam ujme moci extrémistická sila, bez ohľadu na to, čo si o tom myslia občania a pôjde aj proti celku, proti únii.

Tu už nejde len o súboj konzervatívnych a liberálnych hodnôt, ale do popredia sa dostávajú hodnoty prežitia. Keď vám ide o život alebo hladujete a je jedna sýpka, tak kto ju prvý vyrabuje?

Myslím si, že to bude zatažkávací skúška pre EÚ, ktorú neviem, či prežije. Pretože napríklad my ako tzv. východný blok, teda štáty, ktoré žili určité obdobie v socialistickom režime, sme možno ako jednotlivci menej individualistickí. My, čo sme boli vychovaní v tom režime, sme boli viac ochotní pracovať pre celok.

Ale mladí, odchovaní na extrémnom individualizme, že pomaly „okolo mňa sa točí celý vesmír“, „ja mám práva a o mňa sa asi niekto postará“ – tak tam je otázka, či títo ľudia potom nebudú ochotní upustiť do veľkej miery od svojich individuálnych ľudských práv, len aby si zachovali svojepohodlie.

Generácia, ktorá zažila aj to, že „podriadim svoj individuálny záujem záujmu spoločnosti“, si na druhú stranu viac váži výdobytky demokratickej spoločnosti a skôr zbadá, že o ne prichádza.

Ale tí mladí, ktorí to nemajú ako porovnať, ale súčasne majú ilúziu navždy zabezpečeného pohodlia, a podľa mňa ani nie sú dosť psychicky odolní, oni skôr pristúpia na to, že budú kooperovať na tom, aby sa sami pripravili o svoju individualitu a slobodu.

Spomínali ste, ako Vás napadajú tie historické paralely, ako vznikali tie totalitné režimy. Jednu vec som si nevšimol v tom, čo ste hovorili. Jasné, ľudia sa cítia zastrašovaní, navonok sa prispôsobujú. Ale je tam aj ďalšia vec, že je tu časť ľudí, ktorí otvorene súhlasia s tou rétorikou. A mne sa zdá, že to vidíme aj teraz, hlavne na tej mladšej generácii. Vytvorila sa tu aj určitá popkultúra okolo toho, sú tu rôzne memečkové stránky, ktoré razia rétoriku, že „tu sú tí zlí dezoláti, oni nám robia zle“. A na túto rétoriku mladá generácia naskočila. Časť tej mladej generácie sa podarilo získať pre tie „liberálne“ myšlienky, ktoré sú vlastne skôr totalitnými myšlienkami. Nebudú sa s pomocou tejto časti mladšej generácie takéto myšlienky potláčania iných názorov, iných skupín obyvateľstva ľahšie presadzovať? Lebo aj

pri tom blokovani webov vidime, kolkokrat bolo pocut nadšené hlasy - „super, konečne ich vyplí!“

Určite. Lebo viete - aj myšlienka komunizmu, socializmu mala úprimných podporovateľov. Aj tá čínska kultúrna revolúcia. Tam boli úprimní nadšenci, ktorí si mysleli, že toto je správne. A že nejakú skupinu ľudí treba vymazať, zlikvidovať, lebo tvorili ten zlý svet - aj za cenu, že ich zabijeme, aby tu neboli, aby tu nezavadzali.

Mladí to možno nevidia, ale to sme sa úplne odklonili od demokracie. Mladým pojem demokracia ľahko naplníte falošným obsahom. Až tak, že pokojne podporujú aj myšlienky fašizmu.

Aj tým, že pojem sa cielene sprofanoval, každý každého nálepkuje „fašista“. Ale fašizmus je naozaj nebezpečná ideológia, ktorá je založená na tom, že názorových oponentov tvrdo eliminujete - až tak, že ich fyzicky zlikvidujete. A je to povolené. Pretože základ je roztriediť skupiny obyvateľov na významnejších a menej významných. A toto sa už deje.

A druhá vec je, čo sa deje, prečo je to nebezpečný signál, že sa výrazne zatvárajú oči pred tým, že táto tendencia je tu - a to sa týka aj Európskej únie. Možno najslávnejší je jeden z posledných výrokov ministerky spravodlivosti, jej odpoveď na priamu otázku, že či jej nevadia znaky podpory fašizmu u bojovníkov Azova. Všetky médiá o tom informovali a ona o ničom nevie a vec bagatelizuje.

Nebezpečné nie je samotné tetovanie na koži človeka, ale dôvod, pre ktorý si človek zvolil určitý námet, ktorý chce mať natrvalo vyrytý na koži. Asi predstavuje jeho myšlienkový a hodnotový svet.

Lenže na Slovensku máme platné právne predpisy a to platí o to viac aj pre ministrov. V trestnom zákone je aj skutková podstata o tom, že nemôžete podporovať fašizmus a podobné ideológie, dôvodom trestnosti je to, že tieto ideológie viedli k fyzickej likvidácii, k vraždeniu ľudí.

Teraz sú na programe Rusi. Tam nám nevadí, že existuje skutková podstata hanobenia rasy, národa ako trestného činu. Aj Rusi sú národ, ale tam je hanobenie v poriadku, pretože to sú „zlí Rusi“. Ale toto isté bolo predtým so „zlými židmi“!

A teraz, keď sa minú Rusi, tak ktorí budú tí ďalší zlí? Môžu to byť aj Slováci. Viete, keď to pripustíme, tak pripúšťame, že sa to môže týkať aj nás a v tom je to veľké nebezpečenstvo. A konkrétne v tom vidím nebezpečenstvo, že stále je tu Trestný zákon, ktorý nám zakazuje to schvaľovať, ale naše politické špičky tým, že nad tým prižmurujú oči a schvaľujú to, hoci je to trestné, dávajú najavo, že na politikov sa zákony nevzťahujú. Ale občania si musia uvedomiť, že politikárčenie vás nezbaňuje trestnoprávnej zodpovednosti.

Tí istí politici však idú trestať ľudí, ktorí akože schvaľujú kroky Ruska. Ale tu predsa nejde o to, že my máme trestať našich ľudí za názory na zahraničnú politiku inej krajiny!

Ale čo sa týka šírenia fašizmu, treba sa zamyslieť nad tým, či toto chceme. Pretože aj mladí ľudia, ktorí podporujú tieto progresívne a liberálne myšlienky, si vôbec neuvedomujú, že podporujú to, že budú obrátiť o veľkú časť osobnej slobody, stratia veľkú časť kvality života.

Určite sú aj šikovní mladí ľudia, ktorí sa presadili sami a žijú nezávisle od rodičov. Ale zatiaľ, keby sme urobili štatistický prieskum a vzorku mladej populácie do 30 rokov, tak mám pocit, že väčšie percento je závislé od rodičov, že žijú doma s rodičmi, aby znížili náklady a márne si hľadajú prácu. Ale napriek závislosti od staršej generácie si ich názory a životné skúsenosti nevážia.

Chcel som rozprávať aj o tých advokátoch, chcel som sa dostať aj k pánovi Parovi a pánovi Kaliňákovi. V prvom rade musím spomenúť videá z tej chaty. A tam nebol len pán Fico, pán

Kaliňák a pán Bödör, ale aj dvaja advokáti, ktorí tam boli natočení - pán Pavol Gašpar a pán Marek Para. Pavol Gašpar, ktorý je synom bývalého policajného prezidenta, bol na základe nejakých rečí, čo odznali na tejto chate, obvinený zo zločinu krivej výpovede a krivej prisahy v štádiu prípravy. Vo februári bol obvinený, ale čoskoro mu toto obvinenie bolo zrušené. Chcem sa spýtať na to, čo to vlastne o Slovensku vypovedá, keď sa tu takýmto spôsobom sledovali advokáti, ktorí si na súkromnom stretnutí niečo hovorili s opozičnými politikmi. No a neskôr prišlo to obvinenie voči pánovi Ficovi, pánovi Kaliňákovi a aj voči pánovi Parovi. Pričom pán Para bol vzatý Najvyšším súdom do väzby. S pánom Kaliňákom to dopadlo tak, že najprv bol vzatý do väzby a neskôr ho prepustil Najvyšší súd. Čo toto všetko vypovedá o našom právnom štáte - aj v súvislosti s advokátmi?

Čo sa týka videa na chate, v prvom rade si tu treba povedať, či video ako dôkaz bol zákonný alebo nie. Lebo na každé sledovanie či odpočúvanie kohokoľvek musí byť zákonný rámec. A keď zákonný rámec nie je, tak tam sa potom nemáme o čom baviť a netreba ani triediť, či tam bol odpočúvaný advokát v práci alebo advokát ako občan - je to nezákonne získaný dôkaz.

Ten dôkaz sa vôbec nemal dostať do médií. Lebo ak je to dôkaz, ktorý bol zabezpečený v rámci trestného konania, má byť v trestnom spise. Nemá čo byť v médiách. Obzvlášť, ak je pochybnosť, či naozaj bol zabezpečený zákonne.

Ak nebol zabezpečený zákonne a dostal sa do médií, tak je to reťazenie nezákonného postupu a neúcty k právnemu štátu zo strany orgánov činných v trestnom konaní. A následne to ukazuje aj úctu k právnemu štátu zo strany médií, ktoré toto robia. Lebo aj novinár dáva najavo svojou prácou, ako si váži právny štát.

Ak si myslí, že podporovaním rozširovania nezákonne zabezpečených dôkazov je strážnym psom demokracie, tak sa môže stať, že sa nestáva strážnym psom demokracie, ale že je loveckým psom, ktorý naháňa na politickú objednávku nepohodlné osoby. A nevádi mu, že podporuje rozširovanie nezákonných dôkazov, ak tieto slúžia diskreditácii.

Ak sa budeme tváriť, že tým médiám alebo orgánom činným v trestnom konaní záleží na právnom štáte, treba si uvedomiť, že vyrábaním nezákonných dôkazov ohrozujú spravodlivosť procesu ako takého a ohrozujú aj odsúdenie páchateľa, kde je na to dôvod - čo mne vadí najviac.

Úloha obhajcu by mala byť dôležitá aj pre štát, lebo právny štát musí mať záujem na tom, aby páchateľ bol spravodlivo potrestaný. Aaby sa odhalili všetky skutočnosti, ktoré sú v jeho prospech aj neprospech.

To, ako sa vyjadrili protagonisti z chaty, keď sa nahrávka dostala do médií a verejnosť sa tým začala zaoberať, že to bol rozhovor advokáta s klientom by som nehodnotila zo svojho pohľadu, ale z ich pohľadu, ako sa oni cítili a čo oni povedali, v akej úlohe tam boli.

To môže byť aj ich obrana, keď povedali, že to bol rozhovor advokáta. No tak potom jednoznačne platí, že rozhovor advokáta a klienta je dôverný.

Ak OČTK použijú tie informačno-technické prostriedky a odpočúvajú rozhovor a je to rozhovor obhajcu s jeho klientom, tak taký dôkaz by nemal byť použitý.

Nejavilo sa mi to ako vyložene pracovné stretnutie. Ale advokát je slobodné povolanie. Advokát môže mať ako klienta príbuzného, priateľa, známeho, hocikoho. Čiže my sa môžeme stretnúť aj neformálne, na akejkol'vek pôde a rozoberať pracovné záležitosti.

Ale hlavné je, že ak ten dôkaz bol od začiatku do konca nezákonný, je úplne nezákonné ho

analyzovať, rozoberať a už na jeho základe vznášať obvinenia, lebo potom to vyzerá tak, že na Slovensku môžeme odsúdiť človeka na základe čohokoľvek. Teraz sú na rade oni, lebo sú to politici, ale zajtra budete na rade Vy, lebo sused má dlhé prsty a vadíte mu, tak sa použije nejaký nezákonný dôkaz, na základe ktorého budete odsúdený. Toto je najväčšie riziko v týchto postupoch.

Pokiaľ ide o to, že ľudia sú bratí do väzby a potom sú prepúšťaní. Právny štát a fungovanie vecí súvisí aj s dôverou verejnosti. Nemôžete si dovoliť prehajdákať dôveru verejnosti. Nemôžete sa vyjadrovať paušálne dehonestujúco k profesiám, ktoré sú pre štát dôležité.

Tu by som každému odporučila, nech si predstaví právny štát, ktorý nemá žiadnu políciu, žiadne súdy, žiadnu prokuratúru. Nech si to predstaví, ako by to fungovalo, či by to šlo. Čo by sme robili, ako by sme sa bránili, keď vás niekto napríklad prepadne, znásilní? Kde pôjdete?

Nezavoláte políciu, lebo neexistuje. Na súd nepôjdete, lebo nie je. Prokuratúra nie je. Nieкто Vám zabije blízkeho, no, jednoducho smola! Zoberieme do ruky zbraň, pôjdeme sa pomstiť alebo čo bude?

No a toto si predstavte, či by to fungovalo. Či by ste sa nebáli o svoje deti, o svojich starých rodičov. A potom si uvedomme, či nie je priam teroristickým činom, keď niekto likviduje tieto zložky tým, že ich očierňuje, ohovára, paušálne spochybňuje ich dôveryhodnosť a cielene demoralizuje. Lebo, keď im verejnosť nedôveruje, tak fakticky nefungujú a nie sú.

Toto je veľmi nebezpečná hra. Keď štát niekoho zoberie do väzby, verejnosť očakáva, že sú na to vážne dôvody. To nemôže byť postavené len tak na vode a potom ho pustíme. A hlavne médiá, keď bombasticky zverejňujú vzatie do väzby, a nerešpektujú prezumpciu nevinu, paušálne podkopávajú dôveru verejnosti.

A tých pár ľudí, ktorí zneužívajú moc a porušujú zákon, si tiež neuvedomuje, že keď tie zložky vôbec nebudú, čo bude aj s nimi samými? Nemôžeme zavrieť všetkých ľudí do väzenia. Potom väzenie stratí zmysel väzenia a stane sa našim bežným životom.

Štát a ľudia, ktorí ho reprezentujú – to je veľmi zložitý organizmus. To je ako vlak. Keď dáte malú výhybku, tak už úplne zmeníte smer. A toto sa teraz deje. Pokiaľ sme očakávali očistu spoločnosti, tak sme očakávali, že sa korupčné kauzy riadne vyšetrí – o čom hovorila opozícia – zadovážia sa zákonne dôkazy, podá sa obžaloba, prebehne spravodlivý proces a bude vyhlásený rozsudok.

Myslím si, že verejnosť by zniesla aj to, keby sa nepodarilo preukázať vinu. Aj tí ľudia, ktorí sú obvinení, avia sa im nepreukáže, môžu za to zaplatiť veľké politické náklady, budú spoločensky odpísaní. Nedokázalo by sa im vina, ale táto vláda by predviedla spravodlivý súdny proces, políciu, ktorá nemá rozviazané ruky, ale koná podľa zákona.

O čom však pochybujeme, lebo polícia je úplne slepá voči prešlapom súčasnej vlády. Čiže vieme, že zase je to tak ako predtým. Plus, pokúšajú sa niektorých ľudí dostať do väzenia bez dôkazov, len tak, a tí sú potom prepustení.

Aký pocit z toho má občan? Nezákonným stíhaním ľudí, ktorí možno páchali nejakú trestnú činnosť, ktorú im však nevieme zákonne dokázať, hromadením nezákonností vyvolávame aj nežiaduci súcit verejnosti s určitými osobami. Oni sú potom heroizovaní ako nespravodlivo stíhaní ľudia. Voči iným ľuďom sa zase vzbudzuje neadekvátna nenávisť. Na toto trestné právo slúžiť nemá.

Posilnenie právneho štátu by znamenalo, že všetky nezákonnosti sa rovnako stíhajú, či ste pri moci alebo nie, a vláda by predviedla našim občanom, že vládne lepšie a máme sa tu lepšie, ako počas vlád minulých. Politici, ktorí mali v minulosti zlyhať, by boli definitívne odstavení, už len tým, že teraz

sa to robí lepšie.

Ako sa vlastne takýto stav, aj takéto zneužívanie väzby, dá korigovať alebo zastaviť za týchto okolností, ktoré tu máme? Ja tu spomeniem fakt, že Ústavný súd konštatoval šesťnásť porušení základných ľudských práv. Z toho mnohých tých porušení sa dopustili senáty Najvyššieho súdu SR. V takomto prostredí, keď sa to naozaj hromadí, porušovanie ľudských práv jedno na druhé, ako je možné z tohto celkovo vyjsť?

Úplne sa oslabila dôvera verejnosti v justíciu. Ak bola nízka dôvera verejnosti pred akciami Búrka a ďalšími, tak teraz je na bode mrazu. Pretože laik nevie posúdiť, ktorý súd je dobrý a ktorý je zlý. Najvyšší súd berie, Ústavný súd púšťa. Ľudia sú úplne zneistení. Právnicki krútia tie paragrafy a sú pre občajného človeka nedôveryhodní.

Keď sa účelovo interpretuje právo pre určitý politický blok, tak ľudia potom úplne stratia dôveru v právo. Pretože každý človek – o tom som presvedčená – sa rodí so svedomím a s citom pre spravodlivosť. A nespravodlivosť rozozná. Napokon zavrhnú úplne všetkých právnikov, celý právny systém mu začne prekážať.

A znova sa vraciam k tej myšlienke – predstavte si štát, v ktorom nie je právo, nie sú súdy, nič, lebo občania to zavrhnú. Spoločnosť nebude fungovať bez pravidiel. Všade sú nejaké pravidlá. Lenže to budú pravidlá džungle. To budú pravidlá silnejšieho, také, aké si ich kto nastolí. A na to doplatia tí slabší. Ale aj silní, lebo každý silný bude raz slabší. Toto je to riziko.

Keď Ústavný súd opakovane konštatuje porušenia práva a iný, Najvyšší súd to robí a opakuje, tak prispievajú len k strate dôvery v právny štát.

Každý, kto je vo funkcii, nech si položí ruku na srdce a nech si zodpovie, či rozumie právu, či má úctu k spoločnosti a či pristupuje k svojej práci zodpovedne a s pokorou. Alebo patrí k tým, ktorí úplne destabilizujú štát.

ZDROJ: veci-verejne.sk